

DECIZIE

28 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă către Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo împotriva Adunării Populare a Găgăuziei, Bașcanul Găgăuziei, persoane terțe Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei cu privire la anularea actelor administrative,

împotriva încheierii din 5 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat prin care acțiunea a fost recunoscută ca inadmisibilă,

c o n s t a t ă :

La data de 10 martie 2021, Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo au depus cerere de chemare în judecată împotriva Adunării Populare a Găgăuziei, Bașcanul Găgăuziei, persoane terțe Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei cu privire la anularea actelor administrative.

Prin încheierea din 5 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat, a fost recunoscută inadmisibilă acțiunea în contenciosul administrativ depusă de către Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo.

La data de 7 aprilie 2021, Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo au depus recurs nemotivat, iar la data de 12 aprilie 2021 au depus recurs motivat împotriva încheierii din 5 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat.

În motivarea cererii de recurs au indicat că, Curtea de Apel Comrat a interpretat în mod eronat legea, nu a aplicat normele de drept material care urmau a fi aplicate și anume Codul electoral al Găgăuziei, conform căruia sunt în drept de a-și exprima dreptul la vot în exclusivitate la locul de reședință, dar nu la locul de domiciliu, adică sunt în drept de a vota doar în satul Bugeac.

Nu s-a ținut cont de faptul că, actul administrativ al Adunării Populare a Găgăuziei contestat este compus din două părți și anume în prima parte legiuitorul local a abrogat art. 9 alin. (2) din Codul electoral al Găgăuziei, iar în partea a doua a instituit o normă nouă și anume art. 9 alin. (5) din același cod.

Au solicitat Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo admiterea cererii de recurs, casarea încheierii din 5 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat cu restituirea cauzei la judecare.

La 12 aprilie 2021, Curtea Supremă de Justiție a notificat intimaților copia recursului motivat depus de către Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo împotriva încheierii din 5 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat, explicându-le dreptul de a depune referințe asupra recursului.

Prin referința din 16 aprilie 2021 a Președintelui Adunării Populare a Găgăuziei s-a solicitat respingerea cererii de recurs cu menținerea încheierii din 5 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, la caz, se contestă Legea UTA Găgăuzia nr. 59-XLV/VI din 26 ianuarie 2021 „Privind introducerea modificărilor în art. 9 al Legii UTA Găgăuzia nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015 Codul Electoral” și hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr. 428-XLV/VI din 26 ianuarie 2021 „Privind Legea UTA Găgăuzia „Privind introducerea modificărilor în art. 9 Legii UTA Găgăuzia nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015 Codul Electoral”, în perioada electorală, iar în conformitate cu art. 74 alin. (6) din Codul electoral, împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Totodată, prin prisma art. 69 alin. (8) din Codul electoral al Găgăuziei, hotărârea instanței de judecată poate fi contestată în termen de trei zile de la pronunțare.

Având în vedere că încheierea Curții de Apel Comrat a fost pronunțată la data de 5 aprilie 2021, Colegiul constată că recurenții au respectat termenul de atac, deoarece recursul a fost depus la data de 7 aprilie 2021.

În corespundere cu articolului 191 alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curții de apel.

Potrivit articolului 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

La caz, completul nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece în cererea de recurs argumentele au fost expuse cu suficientă claritate.

Examinând recursul, prin prisma argumentelor invocate de recurenți și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept pertinente speței, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a anula încheierea din 5 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat cu remiterea cauzei pentru examinare în fond, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere.

Articolul 21 alin. (1) din Codul administrativ statuează expres că, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Potrivit art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În corespundere cu art. 194 din Codul administrativ, (1) în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Cercetând starea fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că, la data de 10 martie 2021 Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo au depus la Curtea de Apel Comrat acțiune în contencios administrativ împotriva Adunării Populare a Găgăuziei, Bașcanul Găgăuziei, persoane terțe Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei prin care au solicitat: anularea Legii UTA Găgăuzia nr. 59-XLV/VI din 26 ianuarie 2021 „Privind introducerea modificărilor în art. 9 al Legii UTA Găgăuzia nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015 Codul Electoral”, publicat în buletinul oficial al Găgăuziei „Ekspres-Kanon” la data de 12 februarie 2021, editura nr. 8-11, articolul 3829; anularea hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 428-XLV/VI din 26 ianuarie 2021 „Privind Legea UTA Găgăuzia „Privind introducerea modificărilor în art. 9 Legii UTA Găgăuzia nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015 Codul Electoral”, publicat în buletinul oficial al Găgăuziei „Ekspres-Kanon” la data de 12 februarie 2021, editura nr. 8-11, articolul 3829.

Examinând admisibilitatea acțiunii în contencios administrativ, Curtea de Apel Comrat, prin încheierea din 5 aprilie 2021 a declarat inadmisibilă acțiunea depusă de către Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo, în baza art. 207 alin. (2) lit. e) Cod administrativ, pe motiv că reclamanții nu pot revendica încălcarea, prin activitatea administrativă a unui drept în sensul art. 17 din același cod.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin prisma argumentelor invocate în recurs reține că, Curtea de Apel Comrat nu a elucidat toate circumstanțele cauzei și în mod prematur a declarat acțiunea ca fiind inadmisibilă.

Curtea de Apel Comrat, în încheierea din 5 aprilie 2021 a indicat drept temei de inadmisibilitate faptul că, Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo au viză de reședință provizorie în satul Bugeac, iar domiciliu permanent fiind în mun. Comrat și sat. Cioc-Maidan. Astfel, neavând bunuri imobile și loc permanent de trai în satul Bugeac, prin actele administrative contestate nu este vătămat dreptul reclamanților în calitate de alegători, întrucât, ținând cont de redacția în vigoare a art. 9 din Legea UTA Găgăuzia Codul electoral, aceștia nu sunt alegători în această circumscripție.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că Curtea de Apel Comrat prematur a ajuns la concluzia că Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo nu sunt alegători și nu își pot exercita dreptul la vot în circumscripția electorală Bugeac, întrucât, prin prisma art. 9 alin. (1) din Codul electoral al Găgăuziei, ei își pot exercita dreptul la vot în localitatea în care își au locul permanent de trai. Or, în esența litigiului dedus judecății reclamanții au contestat anume modificările și completările aduse la art. 9 din Codul electoral al Găgăuziei nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015.

În conformitate cu art. 207 alin. (2) lit. e) Cod administrativ, acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17.

Conform art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Instanța de recurs menționează că în prezenta cauză reclamanții Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo au contestat Legea UTA Găgăuzia nr. 59-XLV/VI din 26 ianuarie 2021 „Privind introducerea modificărilor în art. 9 al Legii UTA Găgăuzia nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015 Codul Electoral” cât și hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr. 428-XLV/VI din 26 ianuarie 2021 „Privind Legea UTA Găgăuzia „Privind introducerea modificărilor în art. 9 Legii UTA Găgăuzia nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015 Codul Electoral”.

Pe când, Curtea de Apel Comrat în motivarea soluției sale făcând trimitere la modificările efectuate prin Legea UTA Găgăuzia nr. 59-XLV/VI din 26 ianuarie 2021 și hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr. 428-XLV/VI din 26 ianuarie 2021, a constatat că reclamanții Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo nu au fost vătămăți în drepturile sale.

Redacția art. 9 din Codul electoral al Găgăuziei nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015, aplicată de către Curtea de Apel Comrat la verificarea admisibilității prezentei acțiuni, a fost modificată și completată prin Legea UTA Găgăuzia nr. 59-XLV/VI din 26 ianuarie 2021 și hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr. 428-XLV/VI din 26 ianuarie 2021.

Astfel, art. 9 din Codul electoral al Găgăuziei nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015 a fost completat cu alineatul (5), care a fost aplicat de către Curtea de Apel Comrat la declararea inadmisibilității acțiunii depuse de către reclamanții Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo împotriva Adunării Populare a Găgăuziei, Bașcanul Găgăuziei, persoane terțe Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei.

Or, reclamanții anume au solicitat anularea acestor modificări și completări efectuate la articolul 9 din Codul electoral al Găgăuziei nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015, invocând violarea dreptului de vot ca persoane cu loc de reședință în satul Bugeac.

În aceste circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că Curtea de Apel Comrat, greșit a concluzionat despre inadmisibilitatea acțiunii înaintată de către reclamanții Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo.

Or, potrivit art. 207 alin. (3) Cod administrativ, declararea acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin.(2) lit. a)–e) exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune.

Astfel, prin declararea inadmisibilității acțiunii reclamanților li se încalcă dreptul la un proces echitabil și posibilitatea de a-și apăra drepturile pretinse a fi încălcate prin modificările introduse de către Adunarea Populară a Găgăuziei la prevederile articolului 9 din Codul electoral al Găgăuziei nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015, și anume realizarea și limitarea dreptului de vot.

Drept urmare, faptele relatate generează anularea încheierii recurate, deoarece menținerea acesteia în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a drepturilor

reclamantilor Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo și ar îngădi accesul acestora la justiție garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție. Dreptul de acces la instanță trebuie să fie „concret și efectiv” (Bellet împotriva Franței, § 38). Efectivitatea dreptului de acces impune ca un individ „să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale” (Bellet împotriva Franței, § 36; Nunes Dias împotriva Portugaliei).

În circumstanțele relatate și având în vedere faptul că încheierea din 5 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat este emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa încheierea din 5 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat și a remite cauza la Curtea de Apel Comrat, pentru examinarea fondului cauzei.

Conform art. 193 alin. (3), 194, 230, 241 și 243 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul depus de Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo și se anulează încheierea din 5 aprilie 2021 a Curții de Apel Comrat.

Se remite pentru examinare la Curtea de Apel Comrat, cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă către Grigori Gherasimov, Alexandr Chendighelean și Semion Iamboglo împotriva Adunării Populare a Găgăuziei, Bașcanul Găgăuziei, persoane terțe Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei cu privire la anularea actelor administrative.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Victor Burduh

Nicolae Craiu